

Nr 85.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inlösen av två fastigheter i Fjällbacka municipalsamhälle.

(3:e avd.)

I propositionen nr 157 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 7 mars 1947, föreslagit riksdagen att under femte huvudtiteln till Inlösen av två fastigheter i Fjällbacka municipalsamhälle för budgetåret 1947/48 anvisa ett anslag av 41 000 kronor.

I skrivelse den 25 april 1946 till länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har arbetschefen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnarbeten inom västra distriktet, kaptenen Carl Bjuke, anmält, att verkställd undersökning av ett stort bergblock i den branta bergvägg, som flankerade huvudgatan i Fjällbacka municipalsamhälle, givit vid handen, att fastigheterna tomten nr 1 i kvarteret Långan i Fjällbacka, ägare Ester Karlén, samt Ödsmål Innegården 1³⁴ och Ödsmål Sörgården 3³⁷ (tomten nr 2 i kvarteret Långan) därstädes, ägare Lovisa Gustafsson, befunno sig inom en för bergras ytterst farlig riskzon, när vissa stora stenblock sutte så löst i den lodräta bergväggen, att de när som helst kunde släppa sitt fäste och falla ned mot de nedanför liggande byggnaderna, varigenom de inneboende komme att utsättas för stor risk att bliva skadade. Omedelbart efter mottagandet av denna skrivelse utfärdade länsstyrelsen samma den 25 april genom fridlysningskungörelse förbud för andra än vederbörande ägare samt medlemmar av deras familjer eller hushåll att beträda fastigheterna.

I skrivelse den 9 juli 1946 har länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län hemställt, att ett belopp av 26 000 kronor måtte ställas till länsstyrelsens förfogande för förvärv av fastigheterna.

Över framställningen har *statskontoret* avgivit yttrande.

Föredragande statsrådet Mossberg har för egen del anfört följande.

Enligt den i det föregående omförmälda sakkunnigundersökningen föreligger stor risk för att stenblock skola lossna från den tvärbranta bergväggen över tomtarna nr 1 och 2 i kvarteret Långan i Fjällbacka municipalsamhälle, Kville kommun, och vid fallet åstadkomma omfattande skador på människor och egendom inom dessa fastigheter. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har, när undersökningsresultaten blivit kända, genom fridlysningskungörelse den 25 april 1946 utfärdat förbud för andra än fastigheternas ägare samt medlemmar av deras familjer och hushåll att beträda fastigheterna.

Mot denna länsstyrelsens åtgärd torde någon befogad erinran icke kunna göras. Det har ytterligare upplysts, att länsstyrelsen den 11 november 1946 upphävt fridlysningen och i stället låtit intill fastigheterna uppsätta anslag med varning att beträda fastigheterna. Angivna åtgärder från länsstyrelsens sida kunna endast betraktas som provisorier. För att undanröja skadehotet synas två utvägar möjliga, nämligen att förstärka bergväggen eller att helt utrymma fastigheterna och förbjuda att dessa vidare beträdas. Med hänsyn till att berörda förstärkningsarbeten skulle bli förhållandevis mycket dyrbara och ändock icke ge full garanti mot bergras finner jag den sistnämnda utvägen vara den praktiskt framkomliga.

Redan konstaterandet av den föreliggande risken för ras från bergväggen samt länsstyrelsens med anledning härav vidtagna åtgärder måste anses hava medfört att fastigheterna kraftigt sjunkit i värde. Genom en utrymning i förening med beträdandeförbud skulle fastigheterna uppenbarligen förlora allt värde för ägarna. Det torde icke kunna ifrågasättas, att ägaren till den fastighet, inom vilken bergpartiet är beläget, skall ersätta dem för denna förlust, som uppkommit utan hans förvållande.

Vad angår frågan om eventuell skyldighet för kommunen (municipalsamhället) att bestrida ifrågavarande kostnader torde icke utan frivillig medverkan från kommunens (samhällets) sida kostnaderna kunna överföras på kommunen eller municipalsamhället genom ändring av stadsplanen eller tillämpning av stadsplanelagens expropriationsbestämmelser. Ej heller synas för sådan skyldighet kunna återopas bestämmelserna i byggnads- eller hälsovårdsstadgorna eller annan rättsgrund.

När sålunda någon skyldighet för annan att ersätta ägarna till de båda fastigheterna för den förlust som föranledes dem av en utrymning i förening med beträdandeförbud icke synes föreligga eller kunna utkrävas, skulle ägarna, därest det allmänna icke träder hjälpande emellan, själva få vidkännas denna förlust. Den situation, vari fastighetsägarna sålunda icke genom eget förvållande utan genom en hotande naturkatastrof råkat, innebär emellertid synnerligen allvarliga ekonomiska påföljder för fastighetsägarna, då dessa — båda änkor i åldern 55 respektive 68 år — för sin utkomst äro beroende av fastigheterna och dessas avkastning. I likhet med länsstyrelsen och i viss mån även statskontoret finner jag billighetsskäl tala för att det allmänna ersätter fastighetsägarna berörda förlust. Detta synes böra tillgå så att fastigheterna inlöses av det allmänna för de belopp, som vid en sakkunnig värdering åsättas dem. Det kan möjligen synas skäligt, att stat och kommun dela kostnaderna härför. Då det emellertid får anses tveksamt, om ett fastighetsförvärfv av förevarande slag är ett ändamål för vilket kommunen äger anvisa medel, och härtill den kommunala utdebiteringen inom Kville kommun och Fjällbacka municipalsamhälle är relativt hög, vill jag förorda, att staten inlöser ifrågavarande båda fastigheter. Vid en sakkunnig värdering av fastigheterna ha dessa åsatts värden å 28 000 respektive 13 000 kronor, för vilka belopp fastighetsägarna förklarar sig villiga överlåta fastigheterna till staten. Under rubriken Inlösen av två fastigheter i Fjällbacka municipalsamhälle synes sålunda ett anslag av 41 000 kronor böra äskas av riksdagen.

Vid bifall till detta förslag och sedan fastigheterna inlösts av staten torde sådan stadsplaneändring böra genomföras, att fastigheterna utläggas som skydds- eller säkerhetsområden. Hinder torde icke böra möta mot att fastigheterna, vilka då komma att sakna marknadsvärde, utan ersättning överlåtas till municipalsamhället.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Inlösen av två fastigheter i Fjällbacka municipalsamhälle* för budgetåret 1947/48 under V huvudtiteln anvisa ett anslag av 41 000 kronor.

Stockholm den 25 april 1947.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Gränebo, Larsson, Karl Andersson, Mannerskantz, Gustaf Iwar Anderson, fröken Andersson, herrar Berling, Albertsson, Rosenberg, Gustav Emil Andersson och Hesselbom; samt

från andra kammaren: herrar Törnkvist, Eriksson i Stockholm, Falla, Mårtensson, Lindholm, Pettersson i Dahl, Boman i Kieryd, Åkerström, Hoppe, Petterson i Degerfors, Sefve och Johansson i Mysinge.
